

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ
СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК ХІІ. Ч. 202. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 31 серпня 1933.

VOL. XII. No. 202. Jersey City, N. J., Thursday, August 31, 1933.

THREE CENTS.

СТЕЙТ ВАШИНГТОН СХИЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ПРОГИБІЦІ

ТИМЧАСОВІ ОБЧИСЛЕННЯ ПОКАЗУЮТЬ ТЕН-
ДЕНЦІЮ ЗА ВІДКЛИКАННЯ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Хоч уряд ще не має повного звіту з вислідів спеціальних виборів делегатів на конвенцію для прогибції, тимчасові обчислення показують подавляючу більшість за скасування прогибції.

На половину обчислених голосів досі тільки два дистрикти виказали більшість за прогибцію.

Якщо голоси стейту підуть справді проти прогибції, то Вашингтон буде дваєть четвертим стейтом, який заявився за відкликання 18 поправок до конституції. Голосування в стейті Вашингтон важче-наслідки, що провідники „сухих“ не раз пере-хвалювалися, що як тільки дійде до голосування над справою прогибції, то Вашингтон буде першим стейтом, який запротестує проти знесення прогибції. Але „мокри“ пророкували свою перемогу проти побіди „сухих“ як 2 до 1.

„Сухі“ покладаються на цей стейт з огляду на спеціальний спосіб вибору конференції для вирішення справи прогибції. Вибори відбуваються по так званій системі дистриктів, яка дає можливість сільським округам переважати голоси міських округів. Всіх округів є 46. З них 39 вибирає кожний по 2, а 7 по 3 делегати. Доля справи буде відома аж тоді, як буде відомо, на якій стороні стоїть більшість 99 делегатів 39 дистриктів.

ВИКІНЧУЮТЬ КОДЕКС ДЛЯ ПРОМИСЛУ МЯГКОГО ВУГЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Згодившись загальною на прийняті засади, що в імені майнерів мягкого вугля буде говорити юнія „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка“, конференція майнерів і власників приступила негайно до зникнення кодексу для цього промислу.

Кодекс має обов'язувати шість місяців. Дав він робітникам певні права, за які юнія здала побивалася безуспішно. Деякі справи, які питання „чек-оф“, мають бути погоджені окремими умовами, але юнія сподівається, що й там робітникам удасться добитися своєї волі.

УРЯД НАКЛАДАЄ РУКУ НА ДОБУВАННЯ ЗОЛОТА.

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — Уряд дозволив вивозити за границю свіжо з копаляне добутоє золото, але під умовою, що продажа відбувається під доглядом федерального скабу.

Люди, які мають у себе золоті гроші понад 100 доларів, обов'язані донести про це урядові до 30 днів. Хто не донесе, може бути покараний гривнею до 10,000 доларів та тюремю до 10 літ.

ВІЛИВ „НАЙРІ“ НА ЛІКВІДАЦІЮ БЕЗРОБІТТЯ.
ВАШИНГТОН. — Джансон, адміністратор відбудови краю, каже, що кампанія уряду за „Синього Орла“ вже дала роботу двом мільонам робітників.

Говорячи про автомобільний кодекс, генерал Джансон підкреслює, що він досі ще не має на цей кодекс згоди автомобільного фабриканта Форда.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ТУКУМАРІ (Нью Мексико). — Посліпний поїзд „Голден Стейт Лімітед“, що їхав з Лос Анджелеса до Шікаго, звалився яких 5 миль відляса з моста, над звичайно сухим коритом нечепі, нині повним дощовою водою.

Досі добуто з поїзду 8 трупів, між ними машиністи й палача локомотивів. Між убитими пасажирами є одна законниця. Число жертв буде мабуть більше, бо досі не знайдено ще багато пасажирів, яких було багато сотки. Число ранених виносить до 40.

МАЛЯРІ ДОПОГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ.
НЮ ЙОРК. — Юнія малярів, декораторів і розписувачів стінного паперу пропонує босам домагання піднесення робітничої зарплати та зменшення годин праці. Робітники хочуть привернення переддепресійних умов праці, а саме 13 доларів 20 центів за шість годин праці на день. На тиждень мали би працювати 34 години.

ПРИЗІД ПЕРШИХ ПРОГНАНИХ ПРОФЕСОРІВ.

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Меджестик“ вже приїхали перші вигнані з Німеччини професори-жиди, що думають викладати тут у так званому „університеті вигнаних“, який має складатися з прогнаних жидівських професорів, а який ім організує „Нова Школа Суспільного Розсліду“.

Справу віза покладено в цей спосіб, що професори приїждять з візом для людей, управнених до азілю, на два роки.

ІМЕНУВАННЯ ЖІНОК ДО УРЯДУ.
ВАШИНГТОН. — Від об'єднати уряду демократичним президентом іменовано до поштової служби 369 поштарок.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ 266 З АМСТЕРДАМ,
57 З КОГУС, 13 З ВОТЕРВІЛТ, 191 З ТРОЙІ 79 З БРОД
АЛБІН, НЮ ЙОРК, ЩО НА

ЗБОРИ ТИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

— як відбуваються —
В НЕДІЛЮ, ДІЯ 3-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1933 РОКУ
В ГАЛІ ЦЕРКОВНИЙ В АМСТЕРДАМ, Н. Я.

в дванадцятій годині в полудне
прибує головний рекордовий секретар ДМИТРО ГАЛИЧИН.

Протиснуть усіх членів згаданих відділів прибути громадсько на ті збори. Там буде нагода довідатися від гол. рек. секретаря про розвиток У. Н. Союзу, про реформу, та про організування молоді в члені У. Н. Союзу.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

РУХ У ПОВІТРІ НА ВЕЛИ- КІЙ СИСОТІ.

Д-р Г. Б. Марис, учений у Феррбенкс, Аляска, приданий до американської флотії, виступив на основі своїх розслідувань проти думки, що винні верстви повітряної атмосфери не спокійний океан газу, не закламуемого вітрами ні струями. Він каже, що переведені ним досліди показують, що винні верстви повітря знаходяться в вічному русі та що вітри віють на висоті понад 40 миль. Цей рух повітря, мовляв, має великий вплив на розподіл озону в повітрі та на розсілювання радіових хвиль. Температура на висоті теж не рівномірна.

ШІСТЬДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ВИ- СТРІЛІВ В ОДИН МИНУТІ З ОДНОГО СКОРОСТІВ.

З японської столиці Токіо повідомляють, що директор лавораторії для фізикальних і хемічних студій, Сгіміцу, винайшов автоматичний скоростріль, який дає в одній мінуті 10,000 до 60,000 вистрілів. Урядові проби дали добрий вислід з його винаходу.

ТУРКИ ВБИЛИ 50 СІРІЙЦІВ.

Істанбульська преса подає, що турецька погранична сторожа на іракському кордоні збила 50 Сірійців які тікали на турецьку територію, щоб ухилитися від арабської різни. Турки кажуть, що це не були повстанці в провінції Ірак, які після невдачі повстання хотіли перебратися масово в узярое. ними на турецьку територію.

ГУРТОВИ ПОДРУЖА.

6,000 подруж одного дня відбулися небаком у Харбін. Туди приїдуть 6,000 Японців з Манчжурії, щоб познакомиться з безпосередньо перед шлюбом зі своїми жінками, які досі знають тільки на підставі фотографій. Кошти такого збірного шлюбу і воє теперішню акцію взяв на себе японський уряд. Не виключено, що за цієї ідеєю підуть колись і європейські держави.

ДОРОГОШНІ ЛІСТИ.

Англійський лорд Розбері, знаменитий, залишив у своїй книгозбірні 8 любовних листів Наполеона до його жінки Жозефін. Ці листи продано на аукціоні в Лондоні за рекордну суму 4,400 фунтів стерлінгів Французи й Американці наважилися хотіли відкупити ці листи для своїх збірок, але не витримали конкуренції з Англіяками, які віддали на приватний аукціон Жозефіні. Згадані листи це зразки любовної листи, повні запевнень і приречень.

ЖЕРТВИ БЮРОКРАТІ.

Французький громадський Брен подав у суд прем'єра міністрів і міністра військових справ Даладіє за те, що наслідком ріжких бюрократичних дій він ставити своє добре ім'я. Його їм переплутав з іншою особою і засудили на смерть як дезертира. Непорозуміння виникло і його реабілітували. Шість місяців тому він дістав відзначення „лицаря почестної легії“ за хоробрість у війні... знаюч через помилку. І знаюч в Брені не сміявся так, що він мусів покинути рідне місто, продати все своє майно і втекти в Париж. Тому, що за урядовою відпавдав міністер, Брен позвав до суду Даладіє.

СТРІЛЯНИНА ДЕФРАНДАНТА НА ПОЧТІ.

В почтовому уряді в Межирі на Палішу стверджено дефрандацію у висоті 1,000 ал, який допустився нападальних пострілів, Гарпінський. Коли з приказу влади прийшов пошлях його арештувати, Гарпінський з револьвером у руці почав з ним термоністи і стріляв, ранив його в рамя. Оскільки приложив револьвер до своїх грудей і ранив себе, але не тяжко. Як вилдорові, буде відповідати перед судом.

ПОЛЬСЬКО-РАДЯНСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

З Варшави вийде в найближчому часі до Москви делегація польських ремісників. У делегації візьмуть участь представники ремісничих палат і фахівці з ремесла кравецького, шевського, шклярського і шиткарських виробів. Підчас перебування в Радянщині, обчисленого на 10 днів, будуть переведені переговори в справі більших замовлень на ремісничі вироби.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

До мешканців Ліндаверів в Косові виймалися два злодії, узброєні револьверами й ножами і зажадали видати грошей. Стриваючи за відмовою, нападники повололи ножами домішки і забрали 397 ал. та ріжні цінні річи.

ШУМСЬКОГО ВИКИНУЛИ З КОМПАРТІІ.

З Москви повідомляють, що центральний езекутивний комітет української комуністичної партії рішив викинути з партії бувшого комісара освіти Шумського та члена української академії наук Джуричя. Оголошений комуніст стверджує, що Шумський, не зважаючи на часті упімення, щоби зберігати основи комунізму, був націоналістом і кермував тайною націоналістичною соціалістичною організацією, що зносилися з закордонними колами інтервенціоністів. Комуніст стверджує, що Шумського арештовано.

ПРИМУСОВА СТЕРИЛІЗАЦІЯ ЛЮДЕЙ.

В Берліні оголошено урядові закон про примусову стерилізацію тяжко хворих мужиків і жінок. Хірургічні засоби мають бути вжиті у випадках ствердження умовою неуги, вродженого ідіотизму, падачк, тяжкого длічного кацтва, сліпоті, глухоті і налогового алкоголізму. Домагати стерилізації можуть або самі хорі, або їхні опікуни, лікарі та управлітєлі ліничних заведеень, де знаходяться хорі. У зв'язку з тим будуть створені окремі суди здоровля, що рішати будуть про прийняття або відкинення ввєсення. Якщо суд здоровля ввєсення прийме, стерилізацію мусять перевести навіть без згоди хорого та при вжитті примусу. Закон буде обов'язувати з початком нового року.

КОНСУМЦІЯ ГОРІВКИ ПАДЕ.

Польський державний спірний монополі замовив цього року в ріжних горальних 5 мільйонів літрів горівки менше, ніж торік. Є це наслідок зменшеної консумції горівки в Польщі та великих запасів не проданого спірзу з торічної фабрикації.

ОБКРАЛИ ДУХОВНУ СЕМІНАРІЮ.

До каси гр.-кат. духовної семінарії в Перемішлі добулися комуністи і ограбили касу. Кількох грівки вкрали, поки-що невадомо, бо з причини фєрію було зчине, а жинги замкнені, тому годі устійнити, кількох грівку було в касі. Під замком крадіжкі арештовано Теодора Хомжя й Антона Бокада, що мешкають в сусідстві.

ГРІМ УБИВ ЧОТИРИ ОСОБИ В ЦЕРКВІ.

Над Словаччиною перетягула сильна громова, що спричинила багато пожеж і смерть людей. У селі Шрай-нім грім убив робітника і двоє дітей. В Зубраванні грім ударив у церкву, вбиваючи чотири особи, при чом багато був поранених або втратили слух. В Польні на Закарпатський Україні буря зірвала дім з підвалинами. Під розвалинами загинув один робітник.

ВЕЛИКИЙ ВРОЖАЙ У РУМУ- НІ.

На основі оголошеного комуністичного урядом міністерства рішничства живиха заповідають дуже добре. Як ходити з прибулогою піра-ху, великі запаси пшениці і ячменю підуть на вивіз за границю.

НІМЕЧЧИНА СПОДІВАЄТЬСЯ МОЖЛИ- ВОСТІ ЗБРОТІТЬСЯ

ДОЗВІЛ АВСТРІЇ ЗБІЛЬШИТИ СВОЮ АРМІЮ ДАЄ
НАДІЮ НІМЕЧЧИНІ НА ЗБІЛЬШЕННЯ СВОЄЇ
АРМІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут панує задоволення з того, що держави антанти згодні на те, що Австрія вдатку до своєї регулярної армії покличе ще 8 до 10 тисяч мужа до служби в армії як допомагаючий корпус. Це дасть можливість Австрії поширити серед населення воєнний вишкіл поза межами регулярної армії, яку дозволено сенжерменським договором Австрії тримати в себе.

Німці думають, що на світовій конференції в справі роззброєння, як що та конференція відомовитися, вони зможуть домагатися для себе таких саме пільг у справі армії, які щойно здобула Австрія. Та Німці не хочуть признати, що міжнародне становище Австрії й Німеччини є рішучо відміне. Вони навіть заплюнчують очі на те, що Австрія добила права збільшити свою армію лише тому, що це збільшення направлене проти Німеччини.

ДАЛЬШИЙ ТЕРОР НА ЖИДІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В цілій державі переслідування Жидів триває далі. Поліція все арештує Жидів, а подекуди масово, та замикає їх до концентраційних таборів. Ці арешти гітлерівці пояснюють тим, що Жиди, мовляв, захочуться провакційно проти німецької держави.

В Німеччині не заборонено практиці тим Жидам професіоналістам, які були в лавах німецької армії підчас Великої Війни, але газети публікують імена тих Німців, які користуються послугами жидівських професіоналістів. Таким чином гітлерівці псують практику й тим, кому вони признають право на життя й заробіток.

ФАШИСТВСЬКИЙ САЛЮТ — САЛЮТ МАЛП.

ЛОНДОН (Англія). — Сер Гескет Бел, відомий колоніальний адміністратор, публікує в пресі свої спостереження над малпами з порооди шимпанзі. Він каже, що ті малпи завжди салютували йому та іншим, хто їм не робив зла, в той саме спосіб, у який салютують фашисти, підносячи праву руку догори.

Отож сер Бел твердить, що фашистський салют не є римського походження, але ще ранішого походження, бо він існує серед малп.

ХОЧУТЬ ПОСОБЛЯТИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

ШАНГАНІ (Китай). — Нанкінський уряд асигнував 10 мільйонів доларів на допомогу потерпілих від повені. Тепер нараховують чотири й пів мільйона людей, що опинилися без даху над головою.

Губернатор провінції Гонан, Ліу Ші, заявляє, що він не наказував руйнувати грєбло, щоби воду з „Жовтої ріки“ пустити в інші провінції. Всі чутки про це, каже він, придумані його ворогами.

РОЗКОЛ НА КОНГРЕСИ СІОНІВ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Вже тиждень тягнеться всесвітній жидівський сіоністичний конгрес. Засідання конгресу проходять дуже бурхливо, бо все сваряться між собою сіоністи старого напрямку та сіоністи ревізіоністи. Сіоністи старого напрямку обвинувачують ревізіоністів у політичній терорі та вбивстві жидівського дітя в Палестині, Арльосорфа.

Тепер члени конгресу ніяк не можуть погодитися на кандидати на голову світової сіоністичної організації. Частина стоїть за старого голову, Соколова, а частина за всяку ціну хоче провести на це становище Ваймана. Сварки затягують працю конгресу так, що годі сказати, коли він скінчиться.

ЧУМА В ІНДІІ.

БОМБЕЙ (Індія). — В районі міста Пуна появилася страшна пошесть, чума. Уряд старється тепер всіма способами не допустити до поширення цієї пошесть, що не раз забирала в Індії мільйони людських жертв.

Дотепер зареєстровано 128 випадків, з яких 77 скінчилися смертю. Влада на спеціальних мітингах закликає населення допомагати їм у боротьбі з пошестю.

„ГРАФ ЦЕПЕЛІН“ РЕГУЛЯРНО ЛІТАЄ ДО ПІВ- ДЕННОЇ АМЕРИКИ.

ФІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — Сюди вернувся з Бразилії повітроплав „Граф Цепелін“, який у біжучому році вже п'ять разів відвідав Бразилію. Всі його лети до Бразилії й назад пройшли без найменших випадків.

Будівником й керманцем повітроплавом, д-рови Екенерови, минуло 56 літ віку. День свого народження він святкував у Ріо де Жанейро, а в Фідріхсгафені гітлерівці влаштували йому гучну зустріч та овації. Гітлерівці так горді з лету „Графа Цепеліна“, мовби вони збудували його й мовби він лише завдяки їм літає з таким успіхом.

51-83 GRAND ST., 260 P. O. BOX 348.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БАЙОН, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦ! ПОЗІР! ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

В СУБОТУ, ДНЯ 2-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1933 РОКУ СВЯТО-ЮВІЛЕЙ

15-ЛІТНЬОГО ІСТІВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГР-КАТ. ГРОМАДИ І ЗАСНОВАННЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

В ГАЛІ KNIGHTS OF COLUMBUS MEMORIAL BUILDING, AVENUE C & 30th STREET, BAYONNE, N. J.

Програма починається концертом Хору "Бона" під управою п. В. МЕЛЬНИЧУКА.

Повний список буде надіслано на українській і англійській мові. По концерті буде завіда за танцями при добрій українській музиці і спільна вечірка.

Вступ на Концерт і Баль \$1.00, 75 і 50 центів.

Початок точно в годині 8-мий вечір.

На це Свято запрошені є визначні Американці і доконали українські Духовенство, тому просимо Українську Громадину, як містечко так і околиці, щоб були засвідчені в бальних числі і главно представителі перед чужинцями. Показати Родимці Не забувайте, що замість одної громади є цінність усього українського загалу. — Комітет, 202

ПОЗІР! ПЕРТН АМВОУ І ОКОЛИЦ! ПОЗІР! УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВНА ГРОМАДА БУДЕ СВЯТКУВАТИ 25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ЗАСНОВАННЯ ЦЕРКВИ

НА "БЕЛБОР ДЕН", В ПОНЕДІЛОК, 4. ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1933

Тематично розпочинається АРХІЕРЕПСЬКО-СЛУЖБОВОЮ БОЖОЮ при всьому доконалим священстві в годині 10:30 перед полуднем, а після їжі громадою переїждять до української галі на приготувану ГОСТИНУ.

В часі гостини будуть на порядку денному тоюто означеними запрошеними гостями з уряду міста, як і наших переселенців Українців, представників колегіальних промислових містечку БОЯНІА під проводом знайомих дідусів п. М. Корнорі, як рівнож і виступами танцюристів школи м. Абрамеса.

Так на торжество, як і на гостини запрошені всі Українці з Перт Амбоу і Гаретт, їх братства, товариства, сестринства, молодіж, як рівнож, всі наших сусідів з Elizabeth, Babey, Plainfield, Manville, Dunellen, Newark, Passaic, New York, Hempstead, Babylon, Alhambra і інших.

ЗА КОМІТЕТ: о. Мих. Лисий, парох; Григорій Демкович, пресид; Василь Дриничин, касир; Григорій Бабін, секр.

НЕДУЖІ МУЖЧИНІ І ЖІНКИ
ВИЛКОВУЮ ХРОПІЦНІ НЕДОМАГАННЯ.

Продати це м'ясо на лікарські оглядини і вислухати лікарів щодо вашої справи.

Научні методи на ліку успішно отримали небуздні шкідливі хвороби: хронічні, нервові, небуздні, шкідливі, нервові і шкідливі небуздні, загальне ослаблення, нервові (запалення нерва) і хронічний ревматизм, горло, деген, відокремлює їх від небуздних чоловіків і жінок.

Хімія, есенціальні кроки і хімічні спроби. Використання сервісних і спеціальних оглядин і ПОРАДА ДАРОМ, МИ ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS
медичний практик 25 літ.
110 EAST 16 ST. N. Y.
(меж 4-го Елсін і 1-го Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9 раню до 8 веч; в невід від 9 раню до 4, поноч.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ "СВОБОДИ":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	41
Друга Книжечка (Читанка для П. класу), М. Матвійчука	46
Третя Книжечка (Читанка для Ш. класу), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV класу), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крип'якевича	50
Мала Історія України, І. Крип'якевича	16
Початкова Географія, з багатьма малюнками і картою, найкраща Степан Рудницький	76
Маленький Катехизм християнсько-католицької релігії, укладений о. Іван Рудович	36
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левницького	85
Шкільний Співаник, Г. Колесніс	76

Замовлення разом з належністю слати до:

"СВОБОДА", 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПІГМЕІ ТА ГОРІЛІ.

Італійський природник Атіліо Гатті провів кілька літ в Африці, щоб пізнати життя горілів. Провожаючи природника в джунглях карик-мурини з племені Мадатті. Опис тієї подорожі подає Гатті в англійському журналі "Дейлі Мей".

"Велика крадина тини, жаху та таємности простягається о боці річки. Займає велику частину белгійського Конга та французької рівнинної Африки. Це величезний ліс, якого не можуть пройти білі, а гірські тині навіть для муринів. Бо то батьківщина "лігджі", величезного горіла. Лише пігмеї племені Мамбути, ростом не вище 1 м. 20 см., мають владу вступити в батьківщину гірського "лігджі". Ці кімчівські племена на землі. Вони володіли та швидко. Тайна їх шаста в цьому, що вони незалежні від багатства та надмірних потреб. Хату будують із кількох газулей дерева, а якнебудь звичайна шкіра служить їм за одягу. Дингачі дають їм доволі поживи. Не потребують вони багатини, щоб по муриновському звичаю купувати собі жінки. Бо беруть собі їх без заплати.

"У моїх мандрівках по джунглях пігмеї були мені нечисленними товаришами. В зеленому неклі гушавини, трави та ліній чужинців тратить голову вже після кількох хвилин. Зате пігмеї ніколи не забавлять, наробив майже спеціальний оригінальний змисл, прикметний лише диким звірам. Швидко при їх допомозі я підгайнував життя та звичай горілів. Свідкувати одно невеличке стадо горілів треба було не раз тяжкими.

"Найбільше забрав мені часу гурток, що його він величезний самець. Пігмеї того горіла "Кітумбо", себто "Могутній чоловік". Кітумбо був високий бодай 2 м. А як простягнув руку вгору, від ступи до долоні мав бодай 2 м. 60 см. Я змівся тажко у болоті слід його ноги. Була довга 30 см., широка 18 см. при насаді пальців.

"Кітумбо був покритий довгим, темним хнахнахним волосом. Лише жажлив: дивовижно людсько-людське. Була в ній все скаженість і кровожадність. Пігмеї вважають горілів найгіршим створінням, коли розсердиться. Кітумбо та його родина (три самці, молодий горілі і один зовсім молодий) був увесь час на мандрівці від ранку до ночі. Свідкувати його було тяжко. Бо ми мусили не лише просидіти за ним кризь гушавину, брати багатини, а старатися провідити якнайкраще та заходити горіла проти вітру.

З нас тепер лишилися не люди, а лише людські тіні, які ще сновитимуть на світі, очікуючи на днях на день гололової смерті. Шоденно по кількох хвилинах тиней в нашій селі виносять на цвинтар уже трупами. Ми також маємо горе через горіла. Наш батько помер на місці своєї служби від голоду підчас виконання своїх службових обов'язків. Я також вже ледви живлю. Я тепер цілковито хвора й стала вже на себе непохожою. Ледви ще рухаюся з місця на місце. Чую в цілмі гість страшний біль та ослаблення, що руки й ноги не слухають мене. Мої фізичні сили все зменшуються. Я чую, як я повола й з могою прихажу до кінця цього голодного життя.

"З того, що я бачив, виходить, що горілі не мають мислі в дослівній тої слова значення. Мають зате різні знання, якими порозуміваються дуже добре. Я пізнав їх кілька. Одним із них перестерігає Кітумбо стадо по нашу присутність. То був рев сердитий, гнівливий. Знову ж інше кілька товаришів у дальшу дорогу. Третім знаком був сигнал, що звазив стадо збиратися. Тоді Кітумбо вдарив широко у долонею в долоню цюку та при цьому закламаш зубами так голосно, що чути було на сотні метрів. Страшний й горняв голос, коли він готувався до нападу. Я чув його з віддалі ледви кількох хвилин кроків і зрозумів. Ще кілька хвилин, а був би мене здавив своїми ставленими лапами. Не було виходу. Я мусів застріляти його. Як гинув, вираз його горля був майже людський. Мені здавалося, що я вбив чоловіка. Я не міг дивитися, як він гинув, тому відверну голову. Та й лоті ще чув я стогін зовсім не звіричий".

До того хрпаєлася ще одна біда. П. л. іхав з Києва до нас. На дорозі біля ст. Ошанинської його ограбували голодні, забравши все, що він вів нам для нашої підтримки: пів пуда м'яса, 6 хлібів, три фунти цукру та ще децто. Таким чином я лишився без нічого, а він, бідака, негідно поїхав назад, прибитий горем.

Тепер я леду жакіюбит хвора й не знаю, чим скінчиться ця хвороба. Прохаю ще раз не забути про мене. Поможіть, як тільки можете, поки ще я не сконала з голоду.

Ваша мати...

ЛІСТ З УКРАЇНИ.

Мати пише дітям про повільне вмирання з голоду.

Один з читачів "Свободи" переслав до редакції лист, одержаний цюлію з України. В тім листі мити пише своїм дітям так:

Здорові були, Дорогі Діти! Перш за все спішу повідомити Вас, що життя наше стало таким тяжким, що тяжкого не можна собі уявити. Справа в тім, що всі ми тепер знаходимося в найкритичнішому харчовому стані й тому всі стоїмо на передодні смерті з голоду. Вже тепер нічого не можна дістати, що потрібно людям для підтримки свого існування. Потребуємо всього, починаючи від хліба й чогоньбудь до хліба. Але дістати не можемо. Тепер ми цілковито не маємо чим жити. Немає снів, щоб висловити те страшенне становище, в якому ми тепер опинилися. Словом, як у казці говориться: "Ми казкою розкаже, ні пером описати!" Це не життя, а пекло, яке повола вбиває людей. Це страшна примара, а не життя!

МІТІНГ ВІДДІЛІВ У.Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запольська С.В. 388, повідомляє своїх членів, що пірний збори відбуваються в понеделок, Лейбор Дей, 4-го вересня, в годині 1-й пополузні, в галі У. Н. Дому, 4-й Вольд. Просити всіх членів прийти на мітинг, бо є важливі справи до пологодження. Контр. комісія має дати їм за перний пірек. Доготують членів, коли не вийдуть і не поринають своїх издалок, будуть суспендовані. — І. Гатка, пресид; М. Дмитрук, кас; С. Берешко, секр.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ

"СВОБОДА"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СОЮЗУ
345 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Варієт Книгарня \$18.6125.
Пішіть до найближчої книгарні.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FAMINE IN UKRAINE TOLD OF BY VISITORS.

American Couple Say They Found Every One Suffering From Malnutrition.

Wireless to The New York Times.

PARIS, Aug. 28.—Two American citizens of Russian birth, husband and wife, have given to the newspaper Le Matin an account of a visit which they have just made to their native villages in the Ukraine, Russia. The name of the couple has been suppressed because of fear of reprisals on their relatives, but their identity and the authenticity of their story has been confirmed as fully as possible.

They left the Ukraine for the United States in 1913 and since 1918 they have been American citizens. Last month they joined a party of tourists for a visit to Russia, and as their former homes were in the Ukraine they had to obtain special permission to go there. When they arrived at Kiev they found they were horror-stricken by the appearance of the people. Everybody, they said, seemed to be suffering from swollen legs and to be crippled.

When they reached their native village of one of them, they found nearly every one suffering from the same malady, the result of malnutrition in a country where the harvest had been good, if not abundant, but where the crops had been protected by armed sentries. They found, too, that food and money that they had sent to relatives never had been delivered during the past year. In the village from which the woman came she found that her mother and brothers had already died from what was described as starvation.

"We are all dying of starvation," one of the villagers said. "In this village of 800 people, 150 have died since last Spring, although during the war we lost only eight killed."

When the American woman protested that surely the authorities must do something, the reply she got was:

"It is they who are killing us. They want us to die. It is an organized famine. There never has been a better harvest, but if we were caught cutting a few ears of corn we would be shot or put in prison and starved to death."

When the woman visited friends that evening she was warned not to leave their house again, and a hint was given that there was danger of her being killed by people driven to cannibalism. She was even told of families who had eaten their own children.

(The New York Times, Tuesday, August 29, 1933).

RADIO.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

В суботу, 2 вересня 1933 р. в годині 3:30 до 6:30 пополузні, в Боні Лавришчівській радіостанції, що знаходиться в місті В. Н. О. М. 1450 кв. Ней пігмеї промовлять в позначених часах, що українським піснями. Ця програма буде передавати з цієї станції суботу від 3:30 до 6:30 пополузні через 15 тисяч. Концерт програму на вікряти українським піснями в 2 вересня випустить хор "Бона" з Перт Амбоу. Д-р Ліврент Мирон Корнорі. Прошу українських бізнесменів, які хотіли би переслати свої гроші через радіо, зголошувати на ім'я: WILLIAM LAVRYSCH, 166-177th Street, Jamaica, E. I. N. Y. Telephone: Jamaica 6-0417. Також прошу українських бізнесменів не поперти.

Вол. Лавришчівський.

Матеріаліст.

— Кажете, що ліст одинокі створіння вже позбавлено внутрішнім життям. Маєте назвати думку чоловіка?

— Ні, хвробі.

— Жінка: Не парікає бешкету лише на жіночий піл! Абож то також нема мужського роду?!

— Чоловік: Одначе не буду би його без жіночого роду...!

— На вулиці.

— Як ся маєте, Майорше? Чи чули ви: кажуть, що 1933-тий рік буде ліпший.

— А так! Буде ліпший від 1934-го.

— Той ваш хлопчик, то такий пильний? І в світа вчиться?

— То він пізнає за кару давати п'ять разів речення: "І школи не вліяло ревіти!"

— Багнате, кумо, як вив Гнатко був малесенький, то говорив мені: "Ти старта бабю!"

— Ну, так, бо то дитина був він, іще не був розуму."

— Так, так, а тепер говорять: "Ти старта чарівнице!"

— На концерті.

— Ця співачка то сирвавий соловейко!

— О, так-так, а я маю охоту відчинити вікно!

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

Ів Петришин в дуже важкій спроби пошуку СТЕФАНІ СТОПАН, як невідомо, де знаходиться в Бейт-Джунгстон, О. Терер має перебувати в Кампеллі, Огайо. Пропонує згодувати до місця, або інакше на адресу: JOHN PETRYSHYN, 1542 Manhattan Avenue, Stetson District, Youngstown, Ohio.

ПРОДАМ

шкорому купцям за \$8,000 6-мільйонів деревини дім від 4-602 Ocean Ave. Jersey City, N. J. 5-мільйонів його. Простує устаток. По інформації телефонуйте по адресу: 202-102-102.

Mrs. F. KOPPS.

89 Wegman Parkway, Jersey City, N. J.

ВЕЛИКА НАГОДА.

На продаж ВОДИНИ МІЛИ. 3-поверховий з каміня і 12 акрів землі, в тім 6 акрів ліса. Ліс муриновий на 2 фамілі по 3 км. Дівляна, гараж на 2 авто, сарай на корови, став з рибкою, 3 приватні смерті продаються за \$6,000. Готується до \$2,000. Готується до: 209-209-209.

K. G. O. S.

KNOFF STREET, MANVILLE, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(меж 9. і 10. ул.)

Тел. ALGONQUIN 4-8625.

Урадові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в невід після запитання.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦІ.

Tel.: Orchard 4-2668

129 E. 7th Street, NEW YORK CITY

Сторо всі наблизилася до того місця, де бачили льва. Лев змивав кикується геть від них, але скоро повернувся сам до них. Підкрадаючись, він наблизився до них і несподівано вискочив ізза наближчого куща. Лев розсоколюється на бокі і лев стрибнув у повітря, нічого не вдаривши льва. Хвостати стали по обох боках звіра, який приготувався до нового скоку, а Тарзан, витягнувши за пояса свій ніж, став проти звіра, готуючись стрінути його.

Звір був обжорний. Він бачив ворогів з обох боків від себе, а також одного просто перед собою. Інстинкт говорив звірові, що найнебезпечніший ворог той, що так хоробро стоїть проти нього. Присівши до скоку вперед, лев несподівано стягнув убій, де стояв О-мат, і кикувся на нього. Лев ударив лабою Омата по голові і той повалився на землю, хоч удар не був сильний, бо неспаручний для льва. Ніш хвостати кикулися сміло на звіра, боронити Омата.

Тарзан тепер не гаяв і одного мигу. Він скочив вперед і з розгоном опинився на спині великана-звіра. Обхопивши його рукою за передню ногу звіра, Тарзан влявся зубами в шийо звіркові, щоб утриматися на ній, а правою рукою почав бити ножем льва зверху. Як хвостати занімали від здивування й від страху за життя Тарзана, якого вони вже почали любити й почасті признавати своїм ватажком. Вони тепер були свідками невиданої для них боротьби.

Отся "безхвостка потвора" вже стільки разів показувала свій розум і зречність, що хвостати вже давно привчилися до неї. Вони терпели вчливі від цього безхвостого багатого татка, що їм так потрібне в їх примітивному житті. Тепер вони побачили спосіб боротьби безхвостого з найстрашнішим звіром цих околиць. Біс бажали ліст одного: щоб їх безхвостий товариш переміг звіра. З радістю вони бачили, що лев повола ослабав від утупу хвора, а Тарзан дає був на ній.